

**ОДЛУКУ О УСВАЈАЊУ ЛОКАЛНОГ
АКЦИОНОГ ПЛАНА
ЗА ОБРАЗОВАЊЕ РОМА ЗА ПЕРИОД 2019.
ДО 2023.ГОДИНА**

Члан 1.

Усваја се Локални акциони план за образовање Рома за период 2019. до 2023.година.

Члан 2.

Саставни део ове Одлуке чини Локални акциони план за образовање Рома за период 2019. до 2023.година.

Члан 3.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику града Ваљева".

**Локални акциони план за образовање
Рома за период
2019.-2023. година**

Ваљево, 2018. године

**1. Изазови у образовању Рома и
Ромкиња у Србији**

Према публикацији *Роми у Србији*, „ниво и структура образованости ромског становништва условљени су његовим положајем у друштву и културним специфичностима, а представља једну од најтамнијих тачака животне стварности ове етничке заједнице. Ниском образовном профилу подједнако доприносе економска беда и делимично укорењена схватања да им школа није ни потребна, као и троми државни апарат који препознаје проблем, али га споро и неефикасно решава. Тако образовање постаје кочница бржег друштвено-економског развоја, односно зачарани круг у

коме је ромска економска немоћ последица степена образовања, и обрнуто, при чему су статистички показатељи само израз образовне инфериорности ове етничке заједнице у односу на друго становништво Србије. Писменост је основни показатељ нивоа образовања који, и поред смањења удела неписмених у укупној ромској популацији старој 10 и више година, у последњем међународном периоду са 19,6% на 15,1%, указује да Роми и даље остају знатно изнад националног просека (2,0%). Посматрано по регионима Србије, не постоје битније разлике, јер свуда Роми представљају етничку заједницу са највећим уделом неписмених.²⁷ У истој публикацији се наводи да у ромској популацији постоји упадљива разлика у нивоима писмености између мушкараца и жена. Већа неписменост изражена је код жена, тако да су 2011. године у структури укупног броја неписмених мушкараца чинили 31,0%, а жене 69,0. Аутори сматрају да су разлози оваквог стања у вези су са читавим низом фактора, као што су схватања у погледу значаја образованости уопште, а посебно за жену, положај и улога жене у породици и сл.

Стратегија за социјално укључивање Рома и Ромкиња у периоду 2016-2025, указује на још неке изазове у образовању Рома и Ромкиња у Србији.

- Недостатак подстицаја за рани развој деце из ромске заједнице, што је резултат више неповољних околности: живот ромске деце у лошим стамбеним условима, у сиромаштву и са родитељима који имају низак ниво образовања и нису запослени; родитељи нису у могућности да обезбеде деци исте подстицаје за рани развој и учење као други родитељи (развојно подстицајне играчке и књиге, развојно подстицајне активности); многа ромска деца живе у сегрегисаним насељима која су удаљена од важних друштвених ресурса (здравствени, образовни, културни, спортски); ромска деца су у далеко мањој мери укључена у програме предшколског образовања пре обавезног припремног предшколског програма – јаслице и вртић.

²⁷ Радовановић, С. И Кнежевић, А. (2014): Роми у Србији. Београд. Републички завод за статистику., стр. 69

- Критичне тачке у образовању деце и младих из ромске заједнице су: упис у основну школу, прелазак у пети разред и наставак школовања након завршетка основног образовања.
- Недовољна подршка за учење ромског језика и развој културног идентитета у оквиру обавезног образовања. Иако им Устав и други закони обезбеђују право на школовање на матерњем језику или двојезично, веома мали број ромске деце има прилику да га похађа због тога што многе школе не успевају да обезбеде стручне људске ресурсе за реализацију овог предмета.
- Најсиромашнији Роми и Ромкиње у малом броју похађају средње образовање што указује на то да је неопходно да им се средње образовање учини доступнијим и приступачнијим.
- Повећано укључивање Рома и Ромкиња у образовање у неким случајевима доводи до формирања сегрегисаних предшколских група и школа/одељења у којима су Роми и Ромкиње већина, посебно у установама у близини ромских насеља.
- Низак обухват младих из ромске заједнице високим образовањем и недостатак стручног кадра у ромској заједници за спровођење мера подршке образовању Рома и Ромкиња.
- Велики број одраслих Рома и Ромкиња није завршио основну школу и за њих је успостављање делотворног система основног образовања одраслих (функционално основно образовање одраслих) и стицање минималне квалификације од пресудне важности.

чине око трећине од укупног броја пописаних Рома и Ромкиња. Табела 1 детаљно приказује ниво школске спреме Рома и Ромкиња у Ваљеву.

2. Образовна инклузија Рома и Ромкиња у граду Ваљеву

Према подацима из Пописа становништва из 2011. године²⁸, ниво образовања/школска спрема Рома и Ромкиња показује да је без школске спреме и са непотпуном основном школом 470 особа (33% пописаних Рома и Ромкиња). Међу онима који имају формално образовање, а старији су од 15 година, доминирају особе са основним образовањем и

²⁸ База о инклузији Рома у Републици Србији, <http://inkluzijaroma.stat.gov.rs/sr>

Табела 1: Ниво школске спреме Рома и Ромкиња у Ваљево
(Попис становништва 2011. године)

Ниво школске спреме	Број Рома и Ромкиња
Деца млађа од 15 година	336
Старији од 15 година без школске спреме	91
Старији од 15 година са непотпуном основном школом	379
Старији од 15 година са основном образовањем	424
Старији од 15 година са средњим образовањем	157
Старији од 15 година са вишим/високим образовањем	24
Непознато	2
УКУПНО	1413

Град Ваљево већ 13 година има и активно примењује ЛАП за образовање Рома. У Граду је основана Комисија за праћење и имплементацију Декаде Рома, задужена за реализацију активности и праћење ЛАП-а. Од 2014. године одлуком Скупштине Града Ваљева успостављен је Мобилни тим за инклузију Рома у Ваљево. Ваљево има шест педагошких асистената и једну здравствену медијаторку. Педагошки асистенти су ангажовани у: Предшколској установи Милица Ножица, ОШ Сестре Илић, ОШ Прота Матеја Ненадовић, ОШ Свети Сава, ОШ Андра Савчић и ОШ Нада Пурић. Радом Градске управе, педагошких асистената и здравствене медијаторке постигнут је 100% обухват ромске деце обавезним припремним предшколским програмом.

ЛАП за образовање Рома је створио могућност да се образује мрежа актера на локалном нивоу (Градска управа, Школска управа, Предшколска установа, основне и средње школе, установе културе, спорта, здравствене и социјалне заштите, Завод за запошљавање, организације цивилног друштва – удружења Рома и Ромкиња и друге организације које се баве Ромима итд.). Овај документ је постао и оквир за финансирање не само од стране Градске управе, већ и од стране других институција и Министарство просвете, Канцеларија за људска и мањинска права донатора ОЕБС, ДИЛС, итд..

Графикон 1: Мрежа актера образовања Рома у граду Ваљево

Подаци о досадашњим корисницима ЛАП-а за Роме су приказани у табели 2.

Табела 2: Корисници ЛАП-а за Роме у Ваљевоу у периоду 2010-2018

Корисници	Година								
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ромска деца у обавезном припремном предшколском програму - корисници бесплатне ужине	24	48	34	31	33	47	40	54	51
Ромски ученици – корисници посебног превоза		48	34	31	33	47	30	30	49
Ромски основци – корисници стипендија					2	7	4	4	7
Ромски средњошколци – корисници стипендија			20	22	38	17	45	45	50
Ромски студенти – корисници стипендија			4	5	4	8	7	11	11

Као што се из табеле види, број корисника ЛАП-а за Роме се повећавао из године у годину, а такође су се развијали и повећавао се број облика подршке.

За реализацију ЛАП-а за образовање Рома у 2018. години планирано је 3.685.000,00 динара. Све планиране активности су реализоване: финансирање ужине за 51 ромског предшколца који похађа обавезан припремни предшколски програм у Предшколској установи и објектима основних школа у Ваљевоу; обезбеђивање превоза за ромске предшколце из Дупљаја, Лукавца, Бранковине и Близоњског виси; стипендирање младих Рома и Ромкиња који постижу добре резултате у школовању (укупно 68 стипендија - за 11 студената, 50 ученика средњих школа и 7 ученика основних школа).

Табела 3 приказује структуру буџета за ЛАП за Роме у 2018. години. За финансирање ужина за ромске предшколце утрошено је 590.000,00 динара, а за набавку школског прибора за ромске ученике основних школа утрошено је 250.000,00 динара. За стипендирање младих

Рома и Ромкиња који постижу добре резултате у школовању из Градског буџета је издвојено 2.545.000,00 динара. Овај програм се, иначе, спроводи седам школских година и покренут је као резултат схватања локалне самоуправе да је потребно остварити непосредан утицај на образовање ромских ученика. Програм је покренут на основу информација добијених од ромских педагошких асистената о истраживању разлога недовољног уписа ромске популације у средње школе и на факултете и креирању мера и активности за промене у овој области. За сваку школску годину конкурс спроводи Комисија за праћење и имплементацију Декаде Рома у Ваљевоу, а решење о додели стипендија доноси Градоначелник на основу утврђених и јавно доступних критеријума. Конкурс се објављује на званичном сајту Града и локалном недељнику „Напред“. У 2018. планирана је набавка новогодишња пакетића за ромску децу у износу од 150.000,00 динара. Трошкови осталих активности у оквиру Локалног плана за образовање Рома у 2018. години су били: културно забавне активности за 150 деце – 150.000,00 динара.

Табела 3: Структура буџета за за ЛАП за Роме у 2018. години

Позиција	Износ у дин.	Ефекти
Ужина за ромске предшколце	590.000,00	▪ 51 предшколац
Школски прибор за ромске ученике основних школа	250.000	▪ 273 комплета
Стипендије за ромске ученике и студенте	2.545.000,00	▪ 7 основца ▪ 50 средњошколаца ▪ 11 студената
Новогодишњи пакетићи за ромску децу	150.000,00	▪ 300 пакетића
Културно-забавне активности	150.000,00	▪ 150 деце
Укупно	3.685.000,00	

Захваљујући стипендирању ромских ученика и студената Град Ваљево је остварио национално признање за добру праксу од стране Тима за социјално укључивање Владе Републике Србије (СИПРУ). Сви ваљевски ромски предшколци су укључени у обавезни припремни предшколски програм, а сви ромски дечаци и девојчице од 7

од 15 година су у основним школама. Све то је последица дугогодишњег, континуираног и посвећеног рада главних актера образовања ромске деце у Ваљеву. На основу до сада постигнутих резултата, могу се дефинисати приоритети за будући рад који су представљени у Текстбоксу 1.

Текстбокс 1: Приоритети будућег ЛАП-а

ПРИОРИТЕТИ ЛАП-а ЗА УКЉУЧИВАЊЕ РОМА И РОМКИЊА У ОБРАЗОВАЊЕ

- ↻ Мотивисати ромске ученике у основној и средњој школи да постижу што бољи успех (просечна оцена 3,5 и више)
- ↻ Постићи потпун обухват ромске деце средњом школом и њено завршавање
- ↻ Промовисати образовање ромских девојчица
- ↻ Пратити успешност уписаних ученика и студената
- ↻ Омогућити материјалну подршку сиромашним ромским ученицима и њиховим породицама
- ↻ Утврдити механизме повезивања ромских средњошколаца и студената са тржиштем рада

На основу досадашњих искустава и дефинисаних приоритета за будући рад, као и на основу циљева Стратегије образовања у Србији до 2020. године – обухват и доступност,

праведност, квалитет и релевантност, дефинисани су следећи **специфични циљеви ЈАП за укључивање Рома и Ромкиња у образовање за период 2019-2023** (текстбок 2):

Специфични циљ 1:

Постигнути 90%-ни обухват деце ромске националности у образовни систем.

Специфични циљ 2:

Мотивисати ромску децу за завршавање средње школе и постизање што бољег успеха.

Специфични циљ 3:

Обезбедити материјалну и финансијску подршку за сву сиромашну ромску децу укључену у образовни систем.

Специфични циљ 4:

Остварити повезивање ромских средњошколаца и студената са тржиштем рада.

Специфични циљ 1.: У периоду 2019-2023. година, постићи 90%-ни обухват деце ромске националности у образовни систем.	Исходни резултат 1: До краја 2023. године, у просеку за све нивое образовања заједно (од предшколског до краја средњошколског), 90% деце ромске националности је укључено у образовни систем.
Индикатори:	Средства верификације:
60% ромских дечака и девојчица узраста од 3 до 5,5 година је укључено у вртић.	Подаци о упису у Предшколску установу Милица Ножица за сваку школску годину
Сва ромска деца (100%) узраста од 5,5 година до поласка у школу похађају обавезни припремни предшколски програм	
100% обухват ромских дечака и девојчица основношколским образовањем	Подаци о упису у основне школе за сваку школску годину
100% обухват ромских дечака и девојчица средњошколским образовањем	Подаци о упису у средње школе за сваку школску годину
90% ромских дечака и девојчица који похађају основну и средњу школу завршавају је на време, а 10% са једном годином кашњења.	Подаци основних и средњих школа о завршавању школовања

Мера 1.1.: Обезбеђивање обухвата ромске деце предшколским образовањем од напуњене 3 године.						
Активности	Врем. оквир	Очекивани резултат активности	Индикатор резултата	Средства верификације	Носилац активности	Извор финансирања и износ средстава
1.1.1. Промоција раног укључивања ромске деце у предшколско В и О (промоција од стране педагошких асистената и ромске медијаторке; радионице за мајке деце која пуне 3 године у насељима; припрема и подела промотивних материјала...)	2019-2023	Најмање 75% ромских родитеља чија деца пуне 3 године у календарској години упознат с апредностима укључивања детета у вртић	Број ромских породица које изражавају интересовање за упис деце у вртић, Број ромских дечака и девојчица који пуне 3 године у календарској години – потенцијалних полазника вртића	Извештаји о свакој промотивној активности	Градска управа – ромски координатор, Одељење за друштвене делатности, Предшколска установа, педагошки асистенти, здравствена медијаторка, активисти организација цивилног друштва	Буџет града Ваљева Конкурси за организације цивилног друштва
1.1.2. Организовање најмање по две радионице у сваком ромском насељу са мајкама на тему: Хигијена детета које	2019-2023	Подигнут ниво свести мајки о значају хигијене детета које се укључује у вршњачку групу у	Број мајки ромске деце која су се уписала у вртић које су учествовале у радионицама	Извештаји о одржаним радионицама	Педагошки асистенти, ромски координатор, здравствене медијаторке, Дом здравља, активисти	- Део редовних радних активности, не захтева додатна финансијска средства

похађа вртић		вртићу			организација цивилног друштва	
1.1.3. Информисање ромских родитеља чија деца ће до IX текуће године имати 5,5 година о обавезном припремном предшколском програму	2019-2023	Информација о обавезном припремном предшколском програму учињена доступном свим ромским родитељима деце одговарајућег узраста	Број и врста канала информисања	Извештаји о информисању, медијска саопштења	Градска управа – ромски координатор, Одељење за друштвене делатности, Предшколска установа, педагошки асистенти, здравствена медијаторка	- Део редовних радних активности, не захтева додатна финансијска средства
1.1.4. Упис ромских дечака и девојчица у обавезни припремни предшколски програм	2019-2023	Сви ромски дечаци девојчице одговарајућег узраста уписани у припремни предшколски програм	Укупан број уписане ромске деце сваке школске године, Број уписаних ромских дечака и ромских девојчица (дисагрегиран индикатор по полу)	Извештаји Предшколске установе о упису деце сваке школске године	Предшколска установа, педагошки асистенти, ромски координатор, Градска управа - Одељење за друштвене делатности	Буџет Републике Србије

Мера 1.2.: Обезбеђивање потпуног обухвата ромске деце основношколским образовањем од напуњених 6,5 година.

Активности	Врем. оквир	Очекивани резултат активности	Индикатор резултата	Средства верификације	Носилац активности	Извор финансирања и износ средстава
1.2.1. Информисање ромских родитеља чија деца ће до IX текуће године имати 6,5 година о упису у први разред основне школе	2019-2023	Информација о упису у први разред основне школе учињена доступном свим ромским родитељима деце одговарајућег узраста	Број и врста канала информисања	Извештаји о информисању	Градска управа - ромски координатор, Одељење за друштвене делатности, све основне школе, педагошки	- Део редовних радних активности, не захтева додатна финансијска средства

					асистенти, здравствена медијаторка	
1.2.2. Пружање подршке необразованим и ромским родитељима са ниским нивоом образовања при упису детета у основну школу	2019-2023	Пружена подршка за 20% необразованих/ниско образованих ромских родитеља при упису детета у основну школу	Број родитеља којима је пружена подршка, Број и врста пружене подршке	Одговарајући извештаји педагошких асистената и здравствене медијаторке	Школска управа, ромски координатор, основне школе, педагошки асистенти, здравствена медијаторка	- Део редовних радних активности, не захтева додатна финансијска средства
1.2.3. Систематско укључивање ромских дечака и девојчица у ваннаставне активности у основним школама (секције, спортске активности итд.)	2019-2023	Сваке школске године укључено најмање 50% ромских дечака и девојчица – ученика основне школе у ваннаставне активности	Број ромских дечака и девојчица укључених сваке школске године у ваннаставне активности	Евиденција и извештаји о ваннаставним активностима, Годишњи извештаји о раду школа	Основне школе, педагошки асистенти	- Део редовних радних активности, не захтева додатна финансијска средства
1.2.4. Пружање додатне подршке ромској деци у учењу – допунска настава настава (заснована на индивидуализов. приступу и коопер. учењу у групи, формативном оцењивању ²⁹ ...)	2019-2023	Обезбеђена допунска настава за сву ромску децу која не постижу задовољавајући успех у основној школи	Број ромске деце која редовно похађају допунску наставу	Евиденција Школске управе, евиденција основних школа	Школска управа, основне школе	- Део редовних радних активности, не захтева додатна финансијска средства
1.2.5. Информативно – саветодавне активности са ромским родитељима (<i>нарочито са родитељима ромских девојчица</i>) чија су деца у IV разреду основне школе о значају завршавања	2019-2023	Свака основна школа у којој је ангажован педагошки асистент организовала најмање по две информативно – саветодавне радионице са родитељима у ромским насељима (уз подршку родитеља -Рома и Ромкиња чија деца већ	Број одржаних радионица, број родитеља – учесника радионица	Евиденција Школске управе, евиденција основних школа	Школска управа, основне школе	- Део редовних радних активности, не захтева додатна финансијска средства

²⁹ Формативно оцењивања је оно у коме се оцењује *напредак* ученика у току процеса образовања.

потпуне основне школе		похађају старије разреде основне школе)				
1.2.6. Обавезно укључивање ромске деце која похађају основну школу у све програме професионалне оријентације	2019-2023	Сва ромска деца су добила релевантне информације о свету занимања и избору будуће школе и професије	Број ромске деце која која похађају основну школу и укључена су у програме професионалне оријентације	Евиденција Школске управе, евиденција основних школа	Школска управа, основне школе	- Део редовних радних активности, не захтева додатна финансијска средства
1.2.7. Информативно – саветодавне активности са ромским родитељима (нарочито са родитељима ромских девојчица) чија су деца у VII и VIII разреду основне школе о значају наставка школовања и стицању стручне квалификације	2019-2023	Свака основна школа у којој је ангажован педагошки асистент организовао најмање по две информативно – саветодавне радионице са родитељима у ромским насељима чија су деца у VII и VIII разреду основне школе о значају наставка школовања и стицању стручне квалификације	Број одржаних радионица, број родитеља – учесника радионица	Евиденција Школске управе, евиденција основних школа	Школска управа, основне школе	- Део редовних радних активности, не захтева додатна финансијска средства

Мера 1.3.: Обезбеђивање обухвата ромске деце средњошколским образовањем од напуњених 15 година.

Активности	Врем. оквир	Очекивани резултат активности	Индикатор резултата	Средства верификације	Носилац активности	Извор финансирања и износ средстава
1.3.1. Редовна медијска промоција уписа ромске деце у средње школе у локалној средини	2019-2023	Промовисан значај уписа ромске деце у средње школе и обезбеђени облици подршке, кроз најмање три локална медија	Број медија укључених у промовисање, Број и врста медијских садржаја посвећених промоцији уписа ромске деце у средње школе	Медијски извештаји	Градска управа – Служба за јавно информисање и протокол	- Део редовних радних активности, не захтева додатна финансијска средства
1.3.2. Спровођење афирмативних мера за упис све ромске деце у средњу школу	2019-2023	До краја 2023. године остварен упис у средње школе све ромске деце која су завршила основну	Број и % ромске деце уписане у средње школе у односу на број оних који су завршили основну школу	Подаци о упису у средње школе	Ромски координатор, педагошки асистенти, средње школе	Буџет града Ваљева

		школу			
Специфични циљ 2.: У периоду 2019-2023. година, мотивисати ромску децу за завршавање средње школе и постизање што бољег успеха.		Исходни резултат 2.: До краја 2023. године, 80% ромских дечака и ромских девојчица уписаних у средњу школу, успешно завршава школовање. До краја 2023. године, најмање 30% ромских дечака и ромских девојчица који завршавају средњу школу постижу просек 3,5 и више.			
Индикатори:		Средства верификације:			
Укупан број ромске деце која завршавају средњу школу.		Евиденција средњих школа, подаци Школске управе			
Број ромских дечака и ромских девојчица који завршавају средњу школу (индикатор дисагрегиран по полу).					
Број ромске деце која завршавају средњу школу, по нивоу успеха.					
Број ромских дечака и ромских девојчица који завршавају средњу школу по нивоу успеха (индикатор дисагрегиран по полу).					

Мера 2.1.: Систематско и планско мотивисање ромских дечака и девојчица за завршавање средње школе и стицање квалификације.						
Активности	Врем. оквир	Очекивани резултат активности	Индикатор резултата	Средства верификације	Носилац активности	Извор финансирања и износ средстава
2.1.1. Успостављање и функционисање вршњачких менторских тимова у средњим школама у које се упишу ромска деца, за подршку у учењу и укључивању у живот школе	2020-2023	До краја школске 2019/2020., успостављени вршњачких менторских тимова у средњим школама за подршку у учењу и укључивању у живот школе	У најмање пет средњих школа у Граду функционишу вршњачки менторски тимови	Извештаји о раду тимова, годишњи извештаји о раду школа	Средње школе у Граду у које су уписана ромска деца	- Део редовних радних активности, не захтева додатна финансијска средства
2.1.2. Пружање додатне подршке ромској деци у учењу – допунска настава (заснована на индивидуализов. приступу и коопер. учењу у групи, формативном оцењивању...)	2020-2023	Обезбеђена допунска настава за сву ромску децу која не постижу задовољавајући успех у средњој школи	Број ромске деце која редовно похађају допунску наставу	Евиденција Школске управе, евиденција средњих школа	Школска управа, средње школе	- Део редовних радних активности, не захтева додатна финансијска средства
2.1.3. Систематско укључивање ромских дечака и девојчица у	2020-2023	Сваке школске године укључено најмање 50%	Број ромских дечака и девојчица укључених сваке	Евиденција и извештаји о ваннаставним	Средње школе, Школска управа	- Део редовних радних активности,

вананставне активности у средњим школама – секције, спортске активности итд.		ромских дечака и девојчица – ученика средње школе у ваннаставне активности	школске године у ваннаставне активности	активностима, Годишњи извештаји о раду школа		не захтева додатна финансијска средства
2.1.4. Информисање ромске и остале деце уписане у средње школе о друштвеним и финансијским предностима стицања квалификације /завршавања средње школе (радионице, трибине, разговори са представницима Националне службе за запошљавање...)	2020-2023	Најмање два пута у току средње школе свако ромско дете обухваћено информисањем о друштвеним и финансијским предностима стицања квалификације /завршавања средње школе	Број информисаних ромских дечака и девојчица – ученика средњих школа	Извештаји о активностима информисања, Годишњи извештаји о раду школа	Средње школе, Школска управа, Градска управа – Одељење за друштвене делатности, ромски координатор	- Део редовних радних активности, не захтева додатна финансијска средства
2.1.5. Одржавање радионица са ученицима средњих школа (обавезно укључујући ромску децу у тим школама) о ризицима које носи напуштање средње школе (малолетничке трудноће, дечји бракови, употреба психоактивних супстанци, продаја/трговина децом...)	2020-2023	Сваке школске године одржане најмање две радионице за I, II, III и IV разред средње школе (по једна у сваком полугодишту) о ризицима које носи напуштање средње школе	Број ромских дечака и девојчица укључених у радионице – укупно и по разредима	Извештаји о одржаним радионицама, Годишњи извештаји о раду школа	Средње школе, Школска управа, Градска управа – Одељење за друштвене делатности, ромски координатор, Дом здравља	- Део редовних радних активности, не захтева додатна финансијска средства
2.1.6. Обезбеђивање додатне подршке у припреми за полагање пријемних испита на високим школама и факултетима за најуспешније ромске ученике IV разреда	2020-2023	Обезбеђена додатне подршка у припреми за полагање пријемних испита на високим школама и факултетима за најуспешније	Укупан број ромских ученика укључених у припрему, Број ромских дечака и број ромских девојчица укључених у	Извештаји и реализованој припреми за полагање пријемних испита на високим школама и факултетима (укључујући и	Средње школе, Школска управа, Градска управа – Одељење за друштвене делатности	- Део редовних радних активности, не захтева додатна финансијска средства

средње школе (просек 3,5 и више)		ромске ученике IV разреда средње школе који желе да студирају	припрему (дисагрегиран индикатор према полу)	најуспешније ромске ученике IV разреда средње школе)		
2.1.7. Развијање и примена програма за укључивање ромских родитеља у живот средње школе (учешће на родитељским састанцима, укључивање у савет родитеља, присуство школским свечаностима и спортским такмичењима...)	2020-2023	У току школске 2019/2020. школске године развијени и на даље се примењују програма за укључивање ромских родитеља у живот средње школе	Број и врста развијених програма, Број ромских родитеља укључених у програме	Извештаји о реализацији програма, Годишњи извештаји о раду школа	Средње школе, Школска управа, Градска управа – Одељење за друштвене делатности	- Део редовних радних активности, не захтева додатна финансијска средства

Специфични циљ 3.: У периоду 2019-2023. година, обезбедити материјалну и финансијску подршку за сву сиромашну ромску децу укључену у образовни систем.	Исходни резултат 3: До краја 2023. године, редовно и континуирано се примењује материјална и финансијска подршка за сву сиромашну ромску децу укључену у образовни систем.
Индикатори:	Средства верификације:
Врста и обим (број, количина) обезбешене и дистрибуиране материјалне подршке у току сваке школске године	Извештаји установа и организација – пружалаца материјалне подршке
Број ромске деце која су добила материјалну подршку, по нивоима образовања (предшколско, основношколско, средњошколско)	

Мера 3.1.: Обезбеђивање материјалне и културно-забавне подршке за ромску децу укључену у образовни систем од предшколског до средњошколског нивоа.						
Активности	Врем. оквир	Очекивани резултат активности	Индикатор резултата	Средства верификације	Носилац активности	Извор финансирања и износ средстава
3.1.1. Обезбеђивање бесплатне ужине за сиромашну ромску децу која похађају припремни предшколски програм	2019-2023	Обезбеђена бесплатна ужина за сву сиромашну ромску децу која похађају припремни предшколски програм у трајању	Број обезбеђених ужина на месечном нивоу	Евиденција Предшколске установе и евиденција добављача ужина	Ромски координатор, педагошки асистенти, Градска управа - Одељење за друштвене делатности, Предшколска установа	Буџет града Ваљева за 2019. годину 590.000,00

		од 4 сата				
3.1.2. Обезбеђивање бесплатног превоза до Предшколске установе за свако сиромашно ромско дете које је удаљено више од 2км од одговарајућег објекта Предшколске установе	2020-2023	Обезбеђен бесплатни превоз до Предшколске установе за свако сиромашно ромско дете које је удаљено више од 1км од одговарајућег објекта Предшколске установе	Број сиромашне ромске деце која користе бесплатан превоз до Предшколске установе	Евиденција Градске управе – Одељења за друштвене делатности	Градска управа - Одељење за друштвене делатности, Ромски координатор, педагошки асистенти	Буџет града Ваљева
3.1.3. Обезбеђивање новогодишњих пакетића за ромску децу уписану у вртић, припремни предшколски програм и основне школе	2019-2023	Обезбеђени новогодишњи пакетићи у складу са бројем ромске деце уписане у вртић припремни предшколски програм и основне школе	Број новогодишњих пакетића подељених ромској деци сваке године	Евиденција ЦСР, Предшколске установе и основних школа	Ромски координатор, педагошки асистенти, Градска управа - Одељење за друштвене делатности	Буџет града Ваљева за 2019. годину 150.000,00
3.1.4. Обезбеђивање бесплатног школски прибора за сиромашну ромску децу која похађају ППП и основне школе	2019-2023	Обезбеђен бесплатан школски прибор за сиромашну ромску децу децу која похађају ППП и основне школе	Број обезбеђених комплета школског прибора	Евиденција основних школа и ПУ	Ромски координатор, педагошки асистенти, Градска управа - Одељење за друштвене делатности, организације цивилног друштва које се баве децом	Буџет града Ваљева за 2019. годину 250.000,00
3.1.5. Обезбеђивање бесплатних месечних карата за градски /приградски превоз за сиромашне ромске средњошколце удаљене више од 3 км од школе	2021-2023	Обезбеђен бесплатан превоз за сиромашну ромску децу која редовно похађају наставу у срењој школи и удаљена су од школе више од 3км	Број ромске деце – ученика средње школе која користе бесплатан превоз	Евиденција средњих школа, Градске управе – Одељења за друштвене делатности	Ромски координатор, Градска управа - Одељење за друштвене делатности	Буџет града Ваљева
3.1.6. Реализовање културно-забавних	2019-2023	Реализоване културно-забавне	Укупан број ромске деце укључене у	Евиденција Предшколске	Ромски координатор,	Буџет града Ваљева за 2019. годину

активности за ромску децу (екскурзије, излети, посете музеју, позоришту итд.)		активности за ромску децу у складу са предлозима образовно – васпитних установа	културно-забавне активности, Број ромске деце укључене у културно-забавне активности на различитим нивоима образовања: предшколско, основношкол. и средњошкол.	установе, основних и средњих школа, Градске управе – Одељења за друштвене делатности	педагошки асистенти, Градска управа - Одељење за друштвене делатности	150.000,00
---	--	---	--	--	---	------------

Мера 3.2.: Обезбеђивање финансијске подршке за ромску децу/младе укључене у образовни систем од основношколског до високошколског нивоа.						
Активности	Врем. оквир	Очекивани резултат активности	Индикатор резултата	Средства верификације	Носилац активности	Извор финансирања и износ средстава
3.2.1. Обезбеђивање стипендија за ромску децу која у VII разреду постижу просек 3,5 и више	2019-2023	Обезбеђене стипендије за сву ромску децу која у VII разреду постижу просек 3,5 и више	Укупан број ромске деце која примају стипендије, Број ромских дечака и ромских девојчица који примају стипендије (индикатор дисагрегиран према полу)	Евиденција основних школа, Градске управе – Одељења за друштвене делатности	Ромски координатор, педагошки асистенти, Градска управа - Одељење за друштвене делатности	Буџет града Ваљева за 2019. годину 210.000,00
3.2.2. Обезбеђивање стипендија за ромске средњошколце	2019-2023	Обезбеђене стипендије за све ромске средњошколце	Укупан број ромске деце која примају стипендије, Број ромских дечака и ромских девојчица који примају стипендије (индикатор дисагрегиран према полу)	Евиденција средњих школа, Градске управе – Одељења за друштвене делатности	Ромски координатор, педагошки асистенти, Градска управа - Одељење за друштвене делатности	Буџет града Ваљева за 2019. годину 2.000.000,00
3.2.3. Обезбеђивање стипендија за ромске студенте	2019-2023	Обезбеђене стипендије за све ромске студенте	Укупан број ромских студената који примају стипендије,	Евиденција Градске управе – Одељења за друштвене делатности	Ромски координатор, Градска управа - Одељење за	Буџет града Ваљева за 2019. годину 790.000,00

			Број Рома-студената и Ромкиња-студенткиња који примају стипендије (индикатор дисагрегиран према полу)		друштвене делатности	
3.2.4. Обезбеђивање награда за ромску децу- ученике основних и средњих школа и ромске студенте који се посебно истичу по успеху – одлични ученици (просек 4,5 и више) и одлични студенти (просек 8,5 и више)	2020-2023	Обезбеђена средства за награде за ромску децу – ученике и ромске студенте који се посебно истичу по успеху	Укупан број награђених по нивоима образовања, Број награђених ромских дечака/младића и ромских девојчица /девојака (индикатор дисагрегиран према полу)	Евиденција школа, Градске управе – Одељења за друштвене делатности	Ромски координатор, педагошки асистенти, Градска управа - Одељење за друштвене делатности	Буџет града Ваљева
Специфични циљ 4.: У периоду 2019-2023. година, остварити повезивање ромских средњошколаца и студената са тржиштем рада.			Исходни резултат 4: До краја 2023. године, ромски средњошколци у завршним разредима и ромски студенти завршних година студија су упознати и повезани са потенцијалним послодавцима.			
Индикатори:			Средства верификације:			
Број ромских средњошколаца у завршним разредима и студената који се истичу на стручној пракси и препознати су од стране потенцијалних послодаваца			Евиденција потенцијалних послодаваца ,			
Број ромских средњошколаца у завршним разредима и студената којима је послодавац понудио стажирање након завршетка школовања			Подаци Градске управе - Одељења за друштвене делатности			

Мера 4.1.: Повезивање ромских средњошколаца у завршним разредима и студената завршних година студија са потенцијалним послодавцима.						
Активности	Врем. оквир	Очекивани резултат активности	Индикатор резултата	Средства верификације	Носилац активности	Извор финансирања и износ средстава
4.1.1. Спровођење афирмативних мера према послодавцима који изразе спремност да запосле Роме и Ромкиње након завршетка школовања	2020-2023	Спроводе се све афирмативне мере према послодавцима којима располаже Национална служба за запошљавање и додатне, дефинисане од	Број и врста мера, Број послодаваца према којима су спроведене афирмативне мере	Подаци Градске управе, подаци Националне службе за запошљавање – Филијале Ваљево	Градска управа и Национална служба за запошљавање – Филијале Ваљево	Буџет Републике Србије,НСЗ, Буџет града Ваљева

		стране Града ³⁰				
4.1.2. Идентификовање од стране потенцијалних послодаваца ромских средњошколаца у завршним разредима и студената завршних година студија који се посебно истичу на стручној праксе	2020-2023	Идентификовани ромски средњошколци и студенти који се посебно истичу на стручној пракси	Број идентификованих ромских средњошколаца и студената – укупно и по струци /делатности	Подаци послодаваца и средњих школа, Подаци Градске управе	Средње школе, послодавци, Градска управа – Одељење за друштвене делатности	- Део редовних радних активности, не захтева додатна финансијска средства
4.1.3. Добијање понуда за обављање приправничког стажа код послодавца уз финансијску надокнаду, након завршетка формалног образовања	2020-2023	Послодавци упутили понуде за обављање приправничког стажа	Број послодаваца који су упутили понуде, Број и структура ромских средњошколаца и студената који су добили понуде	Подаци послодаваца и средњих школа, Подаци Градске управе	Средње школе, послодавци, Градска управа Национална служба за запошљавање – Филијала Ваљево	Буџет послодаваца
4.1.4. Избор најуспешнијих стажиста и понуде за запошљавање код одређеног послодавца	2020-2023	Почев од 2020., изабрано најмање 30% најуспешнијих стажиста сваке године и понуђено им запослење	Број и структура стажиста којима је понуђено запослење	Подаци послодаваца, Подаци Градске управе	Послодавци, Градска управа	- Део редовних радних активности, не захтева додатна финансијска средства

³⁰ Мере дефинисане од стране Града би требало да обухвате нефинансијске и нематеријалне подстицаје, као што су одређена почасна признања и у мери у којој је то законски допуштено одрђене олакшице у пословању.